

- The University of Western Australia. *Master of education. Leadership for Learning*. Retrieved from <https://www.uwa.edu.au/study/courses/master-of-educational-leadership>
- University of Wollongong Australia. *Master of education. Educational Leadership*. Retrieved from <https://coursefinder.uow.edu.au/information/index.html?course=master-education-educational-leadership>
- Zakon Ukrainy Pro vyshchu osvitu [Law On Higher Education of Ukraine]. (2014). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
- Zavalevskiy, Yu. I. (2008). *Suchasnyi vchytel: vymir chasu [Modern teacher: time dimensioin]*. Chernivtsi: Bukrek [in Ukrainian].
- Zerbino, D. D. (2001). *Naukova shkola: lider i uchni [Scientific school: leader and students]*. Lviv: Yevrosvit [in Ukrainian].

Одержано 21.10.2020 р.

УДК 373.2.011.3–051]:81–028.44

Юлія Котелянець, м. Кропивницький

DOI: 10.33989/2226-4051.2020.22.222020

ORCID: 0000-0003-3932-1824

ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО РОЗПОВІДАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

У процесі навчання в закладах вищої освіти майбутні вихователі мають оволодіти інноваційними технологіями розвитку творчого розповідання дошкільників. Одне з центральних місць у структурі занять із розвитку мови посідає бесіда за репродукцією картини. Автор переконаний, що доцільно ознайомити майбутніх вихователів із модифікованою методикою сприймання зображеного на картині різними органами чуттів, моделювання, а також картками В. Проппа та послідовністю роботи з ними. Під час занять студенти мають можливість самостійно виготовляти наочність і розробляти конспекти занять із використанням інноваційних технологій розвитку творчого розповідання дошкільників.

Ключові слова: творчий потенціал; розвиток мовлення; діти дошкільного віку; майбутні вихователі.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку національної системи освіти потребують теоретичного осмислення та оновлення змісту практичної професійної

підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО). Вихідні концептуальні положення щодо змісту та організації освітнього процесу в ЗДО ґрунтуються на основних засадах Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» та інших нормативних документах. Зміст освітнього процесу в ЗДО визначається Базовим компонентом дошкільної освіти й реалізується відповідно до програм розвитку дітей «Впевнений старт», «Дитина», «Українське дошкілля» та ін. Однією з актуальних проблем сучасної педагогічної теорії і практики є модернізація системи підготовки майбутніх вихователів ЗДО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади використання інноваційних технологій в освітньому процесі склалися під впливом прогресивних ідей мислителів, педагогів різних історичних епох – Г. Ващенко, А. Макаренка, С. Русової, Г. Сковороди, В. Сухомлинського, К. Ушинського та ін. У зарубіжній науці вони пов’язані з іменами Б. Блума, Д. Бруднера, Г. Грейса, Д. Хамбліна та ін. У сучасній українській теорії та практиці освіти технологічний підхід заснований А. Алексюком, А. Богуш, В. Бондарем, Я. Бурлакою та ін. Проблемам модернізації змісту підготовки майбутніх вихователів ЗДО присвячено наукові праці Т. Андрущенко, Г. Беленької, А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Зданевич, Е. Карпової, І. Княжевої, М. Машовець, І. Мардарової, В. Нестеренко, Г. Підкурғанної, Т. Поніманської, І. Рогальської-Яблонської, та ін. Підготовку педагогічних кадрів до використання інноваційних педагогічних технологій розглядали А. Будас, Л. Ващенко, Т. Демиденко, О. Комар, І. Чорней, О. Шапран та ін. Згадані вище наукові розвідки є безсумнівним внеском у вирішення проблеми дослідження, проте в них не обґрунтовувалося поняття готовності майбутніх вихователів до застосування інноваційних технологій у професійній діяльності з урахуванням специфіки ЗДО.

Мета статті – розкрити особливості підготовки майбутніх вихователів до використання інноваційних технологій творчого розповідання.

Методи дослідження. Нами було використано теоретичний аналіз, систематизацію, порівняння та зіставлення різних

поглядів, що уможливили обґрунтування теоретичних засад підготовки майбутніх вихователів до використання інноваційних технологій розвитку творчого розповідання дошкільників.

Виклад основного матеріалу. Мовленнєва компетентність – одна з базисних характеристик особистості, що формується в онтогенезі, а оволодіння зв'язним мовленням є складником мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку, яка забезпечує успішну підготовку до навчання в школі. Тому завдання розвитку зв'язного мовлення посідає головне місце в загальній системі роботи з розвитку мовлення в ЗДО. Навчання зв'язного мовлення є водночас і метою, і засобом практичного опанування мови. Зв'язне мовлення має виняткове значення для розвитку інтелекту та самосвідомості дитини, воно позитивно впливає на формування таких важливих особистісних якостей, як комунікабельність, доброзичливість, ініціативність, креативність, компетентність. За допомогою добре розвинутого зв'язного мовлення дитина навчається чітко та ясно мислити, встановлювати контакт із іншими, ініціювати власні ідеї, брати участь у різних видах дитячої творчості. Тому важливо навчити студентів інноваційних технологій розвитку мовлення дошкільників під час їхнього навчання у ЗВО.

Модернізація дошкільної освіти в Україні вимагає втілення інновацій у практику роботи з дітьми. Майбутні педагоги ХХІ ст. повинні вміти працювати в ринкових умовах, розуміти, що тільки високий професіоналізм і творчість, ініціатива, здатність використовувати інноваційні педагогічні технології допоможуть їм знайти своє місце й самореалізуватися в обраній професії. Але низький рівень підготовленості випускників до цієї роботи свідчить про важливість спеціальної підготовки майбутніх педагогів дошкільних закладів до використання інноваційних педагогічних технологій.

У змісті освітньої лінії «Мовлення дитини» варіативних програм «Мовленнєвий компонент дошкільної освіти», «Дитина», «Я у світі» марковано засвоєння дітьми творчих мовленнєвих умінь, а саме: «самостійно складати казки, короткі історії із включенням образів, які уособлюють ляльки та інші сюжетні іграшки, предмети, тварини, рослини; прищеплювати

навички пояснювального мовлення в різних видах діяльності; описувати репродукції художніх картин; стимулювати прагнення дітей до самореалізації в режисерському задумі чи акторській імпровізації; заохочувати внесення авторських творчих фрагментів чи неочікуваних сюжетних поворотів у знайомий сценарій» (Біла, 1999, с. 163).

Розвиток творчого мовлення дітей дошкільного віку є предметом наукових досліджень О. Артемова, Л. Березовської, А. Богуш, Н. Кофман, Н. Луцан, О. Подолянчук, Т. Постоян, О. Ушакової та ін., які у своїх дослідженнях розкривають шляхи підготовки майбутніх вихователів до розвитку творчого мовлення дошкільників (Рогачко-Островська, 2018, с. 78).

У методиці розвитку зв'язного мовлення дошкільників Н. Гавриш виокремлює кілька видів занять зі складання розповіді за змістом картини, які подаються за ступенем ускладнення: 1. Складання розповіді-опису предметної картини. 2. Складання сюжетної розповіді за змістом картини. 3. Порівняльний опис двох картин. 4. Складання розповіді за пейзажною картиною чи натюрмортом (Гавриш, 2003).

Методика проведення кожного з цих видів занять має свою специфіку, проте обов'язковими є структурні частини – організація сприймання, розглядання дітьми творів живопису та навчання розповідання за їхнім змістом. Продуктивність другої частини заняття цілком залежить від результативності першої, тобто від того, наскільки ефективно був організований процес сприймання. Отже, щоб правильно керувати розумовою та мовленнєвою діяльністю дітей на цих заняттях, педагог має оволодіти методикою навчання розповіді за змістом (Гавриш, 2003).

Значну роль відіграє підготовка дітей до розгляду й описування картин. Дійовим прийомом є вступне слово педагога перед показом картини або коротка вступна бесіда, у якій доречно дати стисло інформацію про життя і творчість художника – автора картини, про її жанр, а потім актуалізувати знання дітей про пори року, людські взаємини тощо, тобто ті, які налаштовують на сприймання картини. Звернення до власного досвіду дітей активізує розумову та мовленнєву діяльність, спонукає їх до прояву ініціативи (Калмикова, 2003).

Одне з центральних місць у структурі заняття посідає бесіда за репродукцією картини. Після її мовчазного розглядання дітьми вихователь ставить запитання. Саме запитання зорієнтовують дітей на усвідомлене сприймання зображеного на картині. Вихователь (після моменту мовчазного розглядання картини) не поспішає із запитаннями, дає дітям можливість вільно висловити свої враження, думки з приводу зображеного (Коненко, 1987).

Бесіду зі старшими дошкільниками пропонують починати з аналізу первинної назви чи пошуку більш вдалої, більш точної назви картини. Такий прийом дає змогу зрозуміти, оцінити твір живопису в цілому, щоб перейти до детального його розгляду.

Запитання щодо дій і характерів персонажів допомагають дітям виокремити частини репродукції картини, сприяють уважному її розгляданню. Найскладнішими для дітей є запитання, пов'язані з оцінкою емоційного стану, з описом настрою, особистісних якостей персонажів, що пов'язано з недостатністю у словниковому запасі слів і словосполучень щодо визначення емоційного стану. Стимулювальним моментом у такій ситуації можуть бути пластичні етюди – дітям пропонують спочатку повторити рухи, міміку, позу героїв твору живопису, спробувати ввійти в їхній стан, а потім розповісти про це (Гавриш, 2003).

Останній етап можна використати як самостійний, запропонувати дітям зосередитися на окремих об'єктах, зображених художником, придумати уявні варіанти «почутих» звуків і слів (аналогічно – ароматів, відчуттів тощо), імітувати їх, придумати діалог від імені персонажів. Виконання цих творчих завдань забезпечить високий рівень інтелектуальної, емоційної, мовленнєвої активності, дасть змогу підтримувати протягом усього заняття гарний настрій та інтерес дітей до процесу сприймання і, що важливо, бажання розповісти про свої враження.

Ефективним доповненням до бесіди за змістом твору живопису є модифікована Н. Гавриш методика сприймання зображеного на картині різними органами чуттів, розроблена російськими науковцями І. Мурашківською та Т. Сидорчук. Методику побудовано на принципах теорії розв'язання винахідницьких завдань (ТРВЗ). Вона спрямована на формування

в дітей умінь сприймати зображення через уявні можливі відчуття від зіткнення з різними об'єктами й на навчання передавати свої враження у зв'язному висловлюванні. Послідовність вправ за цією методикою така: 1) виокремлення об'єктів, зображених на картині; 2) встановлення різного рівня залежностей між об'єктами; 3) уявлення об'єктів через сприймання їх різними аналізаторами (Гавриш, 2003).

Мовлення дітей старшого дошкільного віку є більш зв'язним у ситуаціях з опорою на наочність. Тому метод моделювання є ефективним у розвитку зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку, оскільки використовуються наочні схеми-моделі як план висловлення своїх думок дітьми. Для методу моделювання важливим є те, що формування смислових зв'язків і відношень, що становлять змістовну структуру мовного повідомлення, яка формується у внутрішньому мовленні, забезпечується не словами й фразами, а одиницями універсального предметно-схематичного або предметно-образного коду (Зданевич, Погрібняк, 2009, с. 64).

Доцільним є ознайомлення студентів із технологією моделювання. Методика її використання на заняттях із розвитку мовлення для вихованців старшої дошкільної групи має свої особливості. Потрібно підбирати схеми й моделі, які були б зрозумілими для дітей, викликали асоціації, стимулювали до розповіді. З цією метою застосовуються схеми описових творів, серед них: описи іграшок, овочів і фруктів, пори року, посуду. Оптимальними для розвитку зв'язного мовлення є різні види моделей: предметні, предметно-схематичні, сюжетні. Вони сприяють посиленню символічних уявлень дітей і наповненню узагальненими наочно-образними формами власних висловлювань.

Використання методу моделювання сприяє збереженню в пам'яті дитини змісту тексту, схематизм зображення дозволяє витримати логічну послідовність розповіді, міркування, умовиводу (Науменко, 2010, с. 4).

Основна мета моделей – через перекодовану інформацію допомогти дітям у складанні розповіді. Перекодування інформації здійснюється шляхом використання геометричних фігур (сонце – коло, дерево – трикутник тощо), або шляхом

використання предметних чи силуетних картинок. Моделі допомагають дітям у підготовці переказу та складанні власного висловлювання. За допомогою моделювання діти навчаються цілісно пізнавати й передавати найбільш вагомі властивості предметів і явищ, їх взаємозв'язки в об'єктивній реальності. Застосування моделювання дозволяє дітям самотійно наочно створювати послідовність розгортання подій і тим самим забезпечує логіку і зв'язність висловлення своїх думок. Схеми-моделі позитивно впливають на формування уявлень про структуру оповіді й умінь різними способами пов'язувати позиції у висловлюванні (Богущ, 2011, с. 148). Використання методу моделювання стимулює дітей до висловлювання власних думок, обговорення з іншими цікавих питань, порівняння, співставлення ознак предметів. Гарні результати дає участь дитини в розробці схем і моделей розповіді. Досить часто наочна модель стає засобом подолання страху дитини перед складанням творчих зв'язних розповідей.

К. Крутій, О. Кулинич, Н. Погрібняк (2009) розробили таку послідовність роботи над формуванням навичок складання творчої розповіді: дитині пропонують придумати ситуацію, яка могла б статися з конкретними героями в певному місці (модель розповіді надає дорослий); вихователь пропонує конкретних героїв розповіді, а просторове оформлення моделі дитина придумує самотійно; конкретні герої замінюються їх силуетними зображеннями, що дозволяє дитині проявити творчість у характерологічному оформленні героїв розповіді; дитині пропонують скласти розповідь за моделлю, елементами якої є невизначені замітники персонажів розповіді; дитина самотійно вибирає тему та героїв своєї розповіді.

Доцільно ознайомити майбутніх вихователів із картками В. Проппа. Вчений, аналізуючи сюжети народних казок у своїй роботі «Морфологія казки» та інших наукових працях, визначив, що функції дійових осіб у народних казках постійно повторюються. Число цих функцій завжди обмежена, а їхня послідовність у казках одна й та ж сама. В. Пропп створив 31 картинку, які можуть варіюватись і видозмінюватись: можливі пропуски, додавання, повтори, але це не суперечить загальному

сюжету. Найважливіше у використанні цих карток є те, що на їх основі можна створювати безліч текстів. Їх достатньо, щоб описати сюжет будь-якої казки.

Розглянемо технологію навчання складання казок за картками В. Проппа. Ознайомлення з картками для дитини повинно відбуватися поступово, із збереженням відповідної логічної послідовності в ігровій формі. Визначимо кілька основних етапів технології В. Проппа (1986): 1. Виготовлення карток. Картки, які використовуються на початку роботи, мають бути яскравими, відобразити певний сюжет. У подальшому, коли сутність гри дитині стає зрозумілою, можна користуватися картками з більш простими, схематичними зображеннями кожного мотиву чи функції. 2. Відтворення відомої дитині казки, поділ її на змістовні частини і співвідношення з певною функцією. Прочитавши й умовно поділивши казку на змістовні частини, потрібно обговорити разом із дитиною кожен з них, назвати її та оцінити події, які вона описує. 3. Спільний пошук і знаходження означуваних функцій у нових для дитини казках. Читаючи дітям невідому казку, на одному занятті потрібно використовувати не більше 3-5 карток-функцій, інакше в дошкільнят зникає інтерес або ж вони втомлюються. 4. Самостійний пошук функцій, які діти виконують спочатку на основі матеріалів відомих для них казок, а потім на нових казках. Діти, застосовуючи весь комплект карток, послідовно та логічно відтворюють розвиток казкового сюжету. 5. Етап складання казок. Починати складати казкові історії краще колективно на обмеженій кількості карток, тоді досягнення поставленої мети буде більш ефективним. Поступово до створеної казки додаються 3-4 нові картки, які поглиблюють її сюжет. 6. Робота з індивідуальним набором карток. Кожна дитина отримує (або, якщо це можливо, сама виготовляє) власний комплект карток, із якими в подальшому працює відповідно до своєї уяви, тобто вигадує нову казку або змінює відомий твір.

За умов подальшого застосування карток В. Проппа (1986) для створення різноманітних казкових сюжетів можна скористатися такими варіантами (Белобрыкина, 1988): створення по черзі, групами, починаючи з кінця, із середини; застосування

карток по порядку, через одну, навмання, за визначеною кількістю; поділ казки на змістовні частини (вихід, зав'язка, конфлікт, перемога); вибір головного героя; зміна відомої для дітей казки за допомогою певного обмеження або збільшення певних функцій тощо.

Після ознайомлення із вищеописаними інноваційними технологіями та методиками майбутні фахівці мають скласти конспекти з їх використанням.

Висновки. Отже, під час навчання в ЗВО майбутні вихователі знайомляться з особливостями впровадження інноваційних технологій, які сприяють розвитку творчого розповідання дошкільників. У процесі навчання студенти мають можливість самостійно виготовляти наочність і активно застосовувати запропоновані методи та технології під час проходження виробничих і навчальних педагогічних практик.

Перспективи подальших досліджень. У подальшому плануємо розробити онлайн-курс з інноваційних технологій для майбутніх вихователів.

Список використаної літератури

- Белобрыкина, О. А. (1988). *Речь и общение*. Ярославль: Академия развития.
- Біла, О. О. (1999). *Формування готовності студентів до активізації художньої діяльності молодших школярів*. (Дис. канд. пед. наук). Ізмаїл.
- Богущ, А. М. (2011). *Мовленнєвий компонент дошкільної освіти*. Харків: Ранок.
- Богущ, А. М., & Гавриш, Н. В. (2007). *Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови*: підручник. Київ: Вища шк.
- Гавриш, Н. (2003). Навчання розповіді за картиною. *Дошкільне виховання*, 1, 7.
- Зданевич, Л. В., & Погрібняк Н. В. (2009). *Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку засобами творів живопису*. Запоріжжя: ЛПДС ЛТД.
- Калмикова, Л. (2003). Розвиток описового мовлення. Психолінгвістичний аналіз. *Дошкільне виховання*, 4, 19.
- Коненко, О. (1987). На заняттях у грі та праці формування у старших дошкільників пояснювального зв'язного мовлення. *Дошкільне виховання*, 10, 7.
- Кругій, К. Л., Кулинич, О. П., & Погрібняк, Н. В. (2009). *Конспекти занять із художньо-мовленнєвої діяльності дітей старшого дошкільного віку*. Запоріжжя: ЛПДС ЛТД.
- Науменко, В. (2010). Моделювання на уроках читання. *Початкова освіта. Методичний порадник*, 48, 4-5.
- Пропп, В. Я. (1986) *Исторические корни волшебной сказки*. Москва: Изд-во ЛГУ.
- Рогачко-Островська, М. С. (2018). Підготовленість майбутніх фахівців дошкільної освіти до педагогічної діяльності. В *Інновації та їх місце в модернізації дошкільної та професійної освіти, Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф.* Одеса.

Julia Kotelianets

PREPARING EDUCATORS FOR THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR THE DEVELOPMENT OF CREATIVE STORYTELLING OF PRESCHOOLERS

Speech competence is one of the leading basic characteristics of personality formed in ontogenesis. Mastering coherent speech is a component of pre-school children's speech competence, which provides successful preparation for school. Therefore, the task of coherent speech development occupies a central place in the overall system of work on speech development in a pre-school educational institution. Modernization of pre-school education in Ukraine requires the implementation of innovations in the practice of working with pre-school children. Future pre-school teachers of the XXI century should be able to use innovative pedagogical technologies that will help them find their place in the chosen profession. In the process of studying in a higher educational institution, future pre-school teachers should master innovative technologies for the development of creative storytelling of preschoolers. The speech of older preschoolers is more coherent in situations based on visibility. It is facilitated by a modified method of perception of the image depicted in the picture by different senses, as well as modeling technology. In the process of studying in a higher educational institution, students should master the sequence of work on the formation of skills to compose a creative story: It is advisable to teach future pre-school teachers to use during classes V. Propp's cards and give them instructions and recommendations how to build a methodological correct sequence of work with them. Thanks to the usage of the proposed method, the child's creative potential is developed and realized, acquiring real forms of expressiveness.

Keywords: *creative potential; speech competence; pre-school children; future pre-school teachers.*

References

- Belobrykina, O. A. (1988). *Rech i obshhenie [Speech communication]*. Jaroslavl: Akademija razvitija [in Russian].
- Bila, O. O. (1999). *Formuvannia hotovnosti studentiv do aktyvizatsii khudozhnoi diialnosti molodshykh shkoliariv [Formation of students' readiness for activization of pre-school children's art activity]*. (PhD diss.). Izmail [in Ukrainian].
- Bohush, A. M. (2011). *Movlennieviy komponent doshkilnoi osvity [Speech component of preschool education]*. Kharkiv: Ranok [in Ukrainian].
- Bohush, A. M., & Havrysh, N. V. (2007). *Doshkilna linhvodydaktyka: teoriia i metodyka navchannia ditei ridnoi movy: pidruchnyk [Preschool language didactics: theory and methods of teaching children their native language]*. Kyiv: Vyscha shk. [in Ukrainian].
- Havrysh, N. (2003). *Navchannia rozpovidi za kartynoiu [Teaching a story based on a picture]*. *Doshkilne vykhovannia*, 1, 7 [in Ukrainian].
- Kalmykova, L. (2003). *Rozvytok opysovoho movlennia. Psyholinhvistychnyi analiz [Development of descriptive speech]*. *Doshkilne vykhovannia*, 4, 19 [in Ukrainian].
- Konenko, O. (1987). *Na zaniattiakh u hri ta pratsi formuvannia u starshykh doshkilnykiv poiasniuvalnoho zviaznoho movlennia [In the game and work classes, the formation of explanatory coherent speech in older preschoolers]*. *Doshkilne vykhovannia*, 10, 7 [in Ukrainian].

- Krutii, K. L., Kulynych, O. P., & Pohribniak, N. V. (2009). *Konspekty zaniat iz khudozhno-movlennievoi diialnosti ditei starshoho doshkilnogo viku [Summaries of classes on art and speech activities of older preschool children]*. Zaporizhzhia: LIPS LTD [in Ukrainian].
- Naumenko, V. (2010). Modeliuvannia na urokakh chytannia [Simulation in reading lessons]. *Pochatkova osvita. Metodychnyi poradnyk*, 48, 4-5 [in Ukrainian].
- Propp, V. Ja. (1986) *Istoricheskie korni volshebnoj skazki [Historical roots of a fairy tale]*. Moskva: Izd-vo LGU [in Russian].
- Rohachko-Ostrowska, M. S. (2018). Pidhotovlenist maibutnikh fakhivtsiv doshkilnoi osvity do pedahohichnoi diialnosti [Preparedness of future specialists of preschool education for pedagogical activity]. In *Innovatsii ta yikh mistse v modernizatsii doshkilnoi ta profesiinoi osvity, Materialy Mizhnarodnoi nauk.-prakt. konf.* Odesa [in Ukrainian].
- Zdanevych, L. V., & Pohribniak, N. V. (2009). Rozvytok zv'iaznogo movlennia ditei doshkilnogo viku zasobamy tvoriv zhyvopysu [Development of preschool children's coherent speech of by means of paintings]. Zaporizhzhia: LIPS LTD [in Ukrainian].

Одержано 12.10.2020 р.

УДК 78.071.5

Дмитро Петренюк, м. Кропивницький

DOI: 10.33989/2226-4051.2020.22.222023

ORCID: 0000-0002-8566-0256

КОНЦЕПЦІЯ ВНУТРІШНЬОЇ ГРИ ЯК ЗАСІБ МУЗИЧНОГО КОУЧИНГУ

У статті автор констатує, що для максимального розкриття власного потенціалу музиканта в процесі навчання та під час публічних виступів важливе значення має здатність виконавця мінімізувати вплив ментальних внутрішніх перешкод, таких як: втрата концентрації, нервозність і сумніви щодо власних можливостей; доводить, що концепція внутрішньої гри – це метод коучингу, спрямований на подолання таких перешкод; визначає, що характерною особливістю методики внутрішньої гри є використання формулювань і завдань, які не вимагають вербальної відповіді студента, а скоріше стимулюють його прислухатися до власних відчуттів та експериментувати; акцентує увагу на психологічних механізмах внутрішньої гри.

Ключові слова: коучинг; внутрішня гра; музичний коучинг, Перше Я; Друге Я; само-втручання; розслаблена концентрація.

© Д. Петренюк, 2020